

Warszawa, 12 grudnia 2014 r.

Stanowisko
Komitetu Automatyki i Robotyki PAN
w sprawie uwag do systemu finansowania badań naukowych

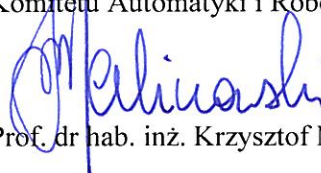
Członkowie Komitetu Automatyki i Robotyki PAN z troską obserwują niedobre i nasilające się trendy w obecnym systemie finansowania badań naukowych i prac badawczo-rozwojowych w obszarze techniki i nauk technicznych w Polsce. KAiR pragnie zwrócić szczególną uwagę na dwa zjawiska budzące niepokój środowiska.

Pierwsze z nich dotyczy jednoczesnego przesuwania się tematyki badań w dziedzinie techniki, finansowanych przez Narodowe Centrum Nauki, w kierunku mało związanej z praktyką teorii oraz przenoszenia punktu ciężkości finansowania projektów badawczo-rozwojowych, finansowanych przez Narodowe Centrum Badań i Rozwoju, w stronę działalności o charakterze czysto wdrożeniowym. Powierzanie roli głównych kontraktorów, koordynatorów projektów, przedsiębiorstwom przemysłowym pogłębia ten proces. W konsekwencji występuje wyraźny spadek finansowania prac o charakterze badawczo-rozwojowym, ukierunkowanych na innowacyjne badania wyprzedzające wdrożenia i prowadzone przez zespoły naukowe w uczelniach technicznych i instytutach PAN oraz instytutach badawczych. Poważna część środków przeznaczonych w budżecie państwa na rozwój nauki kierowana jest do przedsiębiorstw na finansowanie ich działalności mającej w licznych przypadkach niewiele wspólnego z prowadzeniem badań naukowych lub prac rozwojowych. KAiR pragnie zwrócić uwagę odpowiedzialnych organów i gremiów na konieczność przywrócenia mechanizmów zapewniających właściwe finansowanie wyprzedzających aplikacje badań prowadzonych pod wiodącym kierunkiem instytucji naukowych.

Drugi obszar troski stanowi stosowany obecnie system oceny wniosków o projekty badawcze składanych w konkursach prowadzonych przez NCN. Podstawowym kryterium oceny takiego wniosku powinna być wartość merytoryczna, potencjalne znaczenie realizacji przedstawianych pomysłów i kierunków badań. Muszą także podlegać ocenie kompetencje całego zespołu wykonawców projektu. Dalece niesłuszne jest przypisywanie nadmiernej wagi jedynie do dotychczasowych osiągnięć osoby przewidywanej na kierownika projektu. Powoduje to, w szczególności, odsuwanie merytorycznej wartości planowanych badań na drugi plan i odmowę finansowania wielu wartościowych i nowatorskich projektów. Komitet Automatyki i Robotyki pragnie zwrócić uwagę na potrzebę przywrócenia odpowiednich proporcji pomiędzy ocenami punktowymi przyznawanymi za: merytoryczną wartość projektu, kompetencje całości zespołu wykonawców oraz za dotychczasowe indywidualne osiągnięcia kierownika projektu. KAiR uważa także za niewłaściwe dokonywanie wspólnej klasyfikacji i oceny wniosków składanych do NCN w obszarach nauk ścisłych i technicznych. Trzeba wyraźnie podkreślić, że badania podstawowe mogą realizować inżynierowie między innymi przez dokonywanie weryfikacji hipotez badawczych z wykorzystaniem odpowiednich stanowisk, w warunkach laboratoryjnych lub prowadząc obliczenia symulacyjne.

Właściwe posunięcia w przedstawionych powyżej kwestiach są szczególnie ważne z punktu widzenia kształtowania dobrych warunków dla tworzenia i rozwoju silnych zespołów w uczelniach technicznych i instytutach badawczych – co powinno stanowić priorytet we wszelkich działaniach.

Przewodniczący
Komitetu Automatyki i Robotyki PAN

Prof. dr hab. inż. Krzysztof Malinowski